

## **Finansų ministerijoje vykusios diskusijos dėl finansinių ataskaitų kokybės apibendrinimas**

2018 m. balandžio 9 d. Finansų ministerijoje vyko apskritojo stalo diskusija dėl įmonių parengtų ir valstybės įmonei Registrų centras pateiktų finansinių ataskaitų kokybės ir galimų priemonių finansinių ataskaitų kokybei gerinti. Diskusija inicijuota atsižvelgiant į Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Tarnyba) atlikto 100 įmonių 2016 metų finansinių ataskaitų kokybės tyrimo rezultatus<sup>1</sup>.

Diskusijoje dalyvavo šių institucijų ir organizacijų atstovai:

- valstybės institucijų (Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto biuro, Finansų ministerijos, Tarnybos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie FM (toliau – VMI));
- profesinių organizacijų (Lietuvos buhalterių ir auditorių asociacijos, Lietuvos auditorių rūmų, Lietuvos auditorių asociacijos, Lietuvos apskaitos įmonių asociacijos);
- aukštųjų mokyklų (Vilniaus universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Aleksandro Stulginskio universiteto);
- Verslo apskaitos standartų komiteto nariai.

Žemiau pateikiame diskusijoje išsakytų pastebėjimų apibendrinimą:

**1. Finansinių ataskaitų, auditoriaus išvados nepateikimo ir neteisingų finansinių ataskaitų pateikimo (pavyzdžiui, nepasirašyto aiškinamojo rašto, verslo apskaitos standartų reikalavimų neviseiško laikymosi arba nesilaikymo) klausimas.** Diskusijos dalyvių nuomone, valstybės institucijos bendradarbiaudamos turėtų ieškoti būdų, priemonių, kurios atgrasytų įmones nuo finansinių ataskaitų, auditoriaus išvados nepateikimo Juridinių asmenų registrai ir neteisingų finansinių ataskaitų pateikimo. Pastebėta, kad šiuo metu Juridinių asmenų registre įdiegtos finansinių ataskaitų ir auditoriaus išvados teikimo kontrolės priemonės yra nepakankamos. Registrų centras informavo, kad Juridinių asmenų registre buvo įdiegtos papildomos kontrolės priemonės, tačiau jų poveikis galės būti įvertintas ateityje, kai bus pateiktos 2017 metų finansinės ataskaitos. Taip pat siūlyta peržiūrėti sankcijų už finansinių ataskaitų, auditoriaus išvados nepateikimą ir neteisingų finansinių ataskaitų pateikimą taikymo procesą siekiant jo efektyvumo didinimo.

**2. Atsainus finansinių ataskaitų vartotojų, įmonių vadovų ir buhalterių požiūris į finansines ataskaitas ir nepakankama buhalterių kvalifikacija. Reikalinga daugiau švietimo buhalteriams ir vadovams.** Diskusijos dalyvių nuomone, finansinėse ataskaitose pateiktų duomenų teisingumas ir kokybė priklauso nuo finansinių ataskaitų vartotojų, buhalterių ir vadovų požiūrio į finansines ataskaitas. Pastebėta, kad dažniausiai vadovų ir buhalterių dėmesys būna sutelktas į su mokesčių apskaičiavimu susijusių reikalavimų vykdymą, o finansinėms ataskaitoms parengti skiriama mažiau dėmesio. Kokybiškų finansinių ataskaitų parengimą lemia buhalterių kvalifikacija, kuri, kaip buvo pastebėta diskusijos metu, daugeliu atvejų būna nepakankama. Siekiant išsamios šio klausimo analizės universitetų atstovai pasiūlė atlikti mokslinį tyrimą. Nors kai kurie diskusijos dalyviai abejojo tokio tyrimo reikalingumu ir nauda, manytina, kad tokio tyrimo rezultatai padėtų ieškoti priemonių, priimti sprendimus dėl finansinių ataskaitų kokybės didinimo.

Diskusijos dalyvių nuomone, įmonių vadovams ir buhalteriams turėtų būti aiškinama apie finansinių ataskaitų kokybės svarbą, turėtų būti ugdomas teigiamas buhalterių ir įmonių vadovų požiūris į finansines ataskaitas. Todėl turėtų būti daugiau komunikuojama apie Tarnybos veiklą,

---

<sup>1</sup> Tyrimo apžvalga paskelbta Tarnybos interneto svetainėje <http://www.avnt.lt/assets/Teisine-informacija/Analize/FA-kokybs-tyrimo-APZVALGA-2018.03.20.docx.pdf>

organizuojamas nemokamas konsultacijas, pateikiama daugiau aiškinimų dėl finansinių ataskaitų sudarymo.

**3. Numatomi atlikti Tarnybos finansinių ataskaitų kokybės tyrimai turėtų būti platesni ir gilesni.** Diskusijos dalyviai pritaria Tarnybos atliekamų pasirinktų finansinių ataskaitų kokybės tyrimo idėjai, tačiau pasiūlė Tarnybai tobulinti jos atliekamo finansinių ataskaitų kokybės tyrimo metodiką, įmonių atranką ir rezultatų analizę siekiant platesnio finansinių ataskaitų kokybės tyrimo ir gilesnės jo rezultatų analizės.

**4. Gerosios praktikos pavyzdžių trūkumas.** Diskusijos dalyviai mano, kad gerosios praktikos pavyzdžiai, jų viešinimas padėtų įmonėms parengti tinkamą aiškinamąjį raštą. Diskusijos metu Tarnybai pasiūlyta pagal verslo apskaitos standartų reikalavimus parengti pavyzdines aiškinamojo rašto lenteles (šiuo metu Tarnyba jau rengia pavyzdines aiškinamojo rašto lenteles mažoms įmonėms). Kai kurių dalyvių nuomone, pavyzdines aiškinamojo rašto lenteles reikėtų parengti ne tik mažoms, bet ir vidutinėms ir didelėms įmonėms. Taip pat siūlyta parengti kontrolinius klausimynus, pagal kuriuos būtų galima patikrinti, ar finansinės ataskaitos atitinka verslo apskaitos standartų reikalavimus.

**5. Komunikavimas su įmonių, kurių finansinės ataskaitos buvo peržiūrėtos, vadovais ir buhalteriais.** Atsižvelgus į VMI patirtį ir pokalbių su įmonių vadovais ir buhalteriais naudą, siūlyta ir Tarnybai į pokalbius kviešti įmonių, kurių finansinės ataskaitos buvo peržiūrėtos finansinių ataskaitų kokybės tyrimo metu, buhalterius ir vadovus. Dalyvių nuomone, tokia priemonė būtų efektyvi, nes tiesioginis bendravimas, duodami patarimai finansinių ataskaitų sudarymo klausimais būtų veiksminga prevencinė priemonė. Diskusijos dalyvių nuomone, galėtų būti svarstoma dėl įstatymų pakeitimų, siekiant suteikti Tarnybai daugiau funkcijų ir teisių dėl finansinių ataskaitų peržiūros ir sankcijų taikymo.